

lifestyle

Életmód tanácsok

TÁRSÁLLATOK ÉS A CIVILIZÁCIÓS BETEGSÉGEK

Az ember és az állat kapcsolata talán az ember emberré válásának folyamatával lehet egyidejű. Az állat eleinte csak mint táplálékforrás, majd később mint szállító is beépült az ember életébe.

Bizonyos állatok vallási-rituális szokások révén kerültek kapcsolatba velünk. Társ formában valószínűleg a kutya volt az első, amely közelebb került az ember mindennapjaihoz. A „társállat” megnevezés is már több száz éve létező kategória, de tartalmát tekintve nagyon sokat változott. Eleinte főleg uralkodók és főurak kedvtelése volt például vadászathoz a ló- illetve kutyatartás, később a polgárisodás során a városi középosztály körében is elterjedt a kutya, macska társállatként való tartása. A szegényebb rétegben, főleg vidéken inkább a haszon- és munka-állatok tartása volt a jellemző. Még a kutyát is csak mint őrző, pásztor és házőrző tartották számon.

Manapság nagyon más minőségű kapcsolatot takar a társállat kategória. A múlt század 80-as éveitől kezdve az Egyesült Államokból kiinduló lényeges attitűdváltásnak lehetünk tanúi. Egyre inkább jellemző a családba valódi társaként beépülő állatok elterjedése, ez főleg a kutyára és a macskára igaz. A nagyvárosban, főleg emeletes házakban tartottak kifejezetten társállatként jellemezhetők, de vidéken, vagy kertés környezetben még a kettős szerep is igaz, részben társ-, részben őrző-védő a kutya. Csak példaként, milyen társaink is lehetnek ők?

- családtag – társ/gyermekpótlás
- őrző – védő
- mentőkutya
- vadásztárs
- versenytárs
- vakvezető
- terápiás állat...

Az életkörülmények „javulásával” nem csak az ember, hanem a társállatok életkora is meghosszabbodott, és sok esetben a más azonosságok (életmód, takarmányozás, környezeti ártalmak) következtében az előforduló betegségekben is sok a hasonlóság. Ezért nevezhetjük gyűjtőnévként „civilizációs betegségeknek” ezeket.

A civilizációs ártalmak legjellemzőbbjei:

- a fizikai aktivitás drasztikus csökkenése (kényelmes gazda – elkényelmesedett állat)
- túlsúlyos életterek (kis lakásban több állat)
- túlfogyasztás (mesterséges ételek – nasiztatás)
- környezeti ártalmak

Sokszor a betegségek egyaránt lehetnek jellemzők a gazdára és állatára is. Fakadhatnak kényelemből, tudatlanságból, így lehet a természetellenes tartás, táplálás az elindítója a betegségeknek. Legtöbbször a túletetés és a kevés mozgás következtében kialakuló elhízás az eredője a későbbiekben kialakuló betegségeknek. Tehát felsorolás szerűen a leggyakrabban előforduló betegségek, melyek következménye lehet halál vagy tartós életminőség-romlás:

- elhízás
- cukorbetegség
- szív- és érrendszeri betegségek
- daganatos betegségek
- mozgásszervi betegségek
- kiválasztó szervrendszer betegségei
- légző rendszer betegségei
- emésztőrendszer betegségei
- idegrendszeri betegségek
- allergia
- balesetek

Legfontosabb a fajtára jellemző és életkorának megfelelő testsúly megtartása, de ha már túlsúlyos az állat, akkor jöhet a fogyókúra, melynek pillérei:

- megfelelő etetési technika
- megfelelő táplálék-összetétel
- táplálék-kiegészítők
- rendszeres mozgás
- valamennyi családtag együttműködése

Mind a gazdának, mind a kutyájának jól tesz, ha együtt mozognak. Ha lehet, forgalmas helytől távol, nyugodt helyen tegyék, ahol, ha az állat jól szocializált, szabadon is lehet engedni. Akár úszhat is, ha megfelelő helyen lehet.

Természetesen kell az állatnak is a bemelegítés, és nagyon figyeljünk, a nyári hőségben még este sem ajánlott a futtatás a hőségveszélye miatt. Vannak erre különösen érzékeny fajták, például a csau-csau.

Táplálkozásnál rendelkezésre állnak speciális fogyókúrás tápok is, de ha a gazdának van ideje, már az eb kölyökkorától rászoktatható a „B.A.R.F”, azaz a „Born Again Raw Feeders” – „A nyers táplálék újjászületése” módszer szerinti táplálkozásra. Hogy mennyire működik? Saját lányom a héthónapos „Bodza” nevű west highland terrierjét is e módszerrel eteti, és az eb imádja. Kölyökkortól megfelelő táplálás és életmód mellett érdemes az egészséges állapot megtartására preventív adni kedvenceinknek az ételükbe adagolva az aloe levelének belső kocsonyájából nyert aloe-levet, bélflóra készítményt illetve a szükséges rosttartalom biztosításához etetésenként zöldárpa-tarackbúza-lucernalevél tartalmú ételt. Idősebb korban – általában öt év felett – alakulhat ki többnyire cukorbetegség. A jellemző tünetek (súlyvesztés, megnőtt vízfogyasztás, megnőtt étvágy és nagy mennyiségű vizeletürítés) sajnos gyakran késői felismeréssel, nagyon magas vércukor értékekkel és másodlagos elváltozásokkal (érrendszeri – látás) párosulnak. Ilyen esetekben szigorú állatorvosi felügyelettel beállított inzulinadagolás mellett tudjuk a beteg állapotának romlását lassítani keringéstámogatással, a szem ereinek védelmével.

Keringési betegség lehet veleszületett és szerzett, ez utóbbi bármely életkorban kialakulhat bakteriális, vírusos fertőzés következtében is. Az egészséges működést genetikai tényezők, táplálkozás, mozgás, életkor és egyéb betegségek befolyásolhatják. A leggyakoribb idősorra jellemző elváltozások: szívbillentyű elfajulás, szívizomzat pumpafunkció csökkenése, szívizomzat elvékonyodása, vagy ellenkezője: túlzott megvastagodás. Ezek között vannak fajtadispozíciós betegségek is. Jellemző lehet: magas vérnyomás és érszűkület, de kialakulhatnak trombózisok is. Korai stádiumban ritkán ismerik fel a tulajdonosok az ilyen elváltozásokat, mert alig vannak tünetek. Versenykutyák esetében lehet fontos szerepe a megnövekedett terhelés elviselésében a táplálék argininnel és koenzim Q10-zel való kiegészítésnek, míg betegeknél a gyógyszeres terápia kiegészítésére adhatók a keringést támogató készítmények. Kiemelt az érlemeszesedés és magas vérnyomásos betegeknél az EPA és DHA és a fokhagyma szerepe.

Praxisom kezdetén elvéve találkoztam daganatos betegekkel a kisállat-praxisban. Ma már az sem ritka, hogy a csak két-három évig élő hörcsögök között is találunk életüket megkurtító rosszindulatú elváltozásokat. Az is előfordult már, hogy egyszerre több daganattípus alakult ki a betegben. A daganatkezelés folyamata a tulajdonosi észleléstől indul, a körelőzmény kikérdezése, az állatorvosi vizsgálat és kiegészítő vizsgálatokon át lehet műtét, ahol a cél lehetőleg a daganat teljes eltávolítása. Szükség szerint folytatható részben a daganat típusától és a tulajdonos hozzáállásától függően kemoterápia és/vagy sugárkezelés. Az alternatív beavatkozások már a kezelések elején kiegészíthetik az orvosi protokollt, és az aloe itatása mellett szóba jöhetnek a hatékony antioxidánsok, flavonoidok. Csak példaként említem az ördögcefnát és édesgyökeret, vagy bármely magas ORAC értékű hatóanyagokat tartalmazó zöldségekből és gyümölcsökből készült ételt.

SZAKIRODALOM

Messika, Barbara R. Schäfer: B.A.R.F. – Artgerechte Rohernahrung für Hunde
Brigitte Rauth-Widmann: Was mein Hund nicht fressen darf
dr. Jakab Csaba: Onkopathológia
dr. Fekete Sándor: Az elhízás és a túlsúly oktana, elbírálása és diétás kezelése
dr. Vajdovich Péter: Antioxidáns terápia a mindennapi gyakorlatban
dr. Balogh Lajos: Daganatos a kutyám
Topál József – Hernádi Anna: Gyógyító állatok: Tudomány vagy kuruzslás?

dr. Kertész Ottó
manager
Klinikus szakállatorvos